

Леонардо да Винчи

Лесно е да се каже, че един човек е изпреварил времето си, но рядко някой го е изпреварвал толкова много. Той е можел да види бъдещето – неговите прозрения са довеждали до нови възможности, неговото въображение не е било задръстено от тогавашния ден и неговите изобретения наистина са насочени назад – към бъдещето!

Леонардо да Винчи е предвидил много от великите научни открития далеч преди тяхното време, включително тези на Коперник, Галилей, Нютон и Дарвин. Той дори е стигнал по-далеч от тях, използвайки техните принципи на практика, в практически приложения – от калкулатори до хеликоптери, от хидродинамика до слънчева енергия.

- ➔ **ЧЕТИРИЙСЕТ ГОДИНИ** преди Николай Коперник той обявява, че „il sole no si muove“ – „слънцето не се движи“, отхвърляйки убеждението, че Земята е разположена в центъра на Вселената.
- ➔ **ДВЕСТА ГОДИНИ** преди Исак Нютон той развива теорията на гравитацията – че „всяка тежест има тенденция да пада към центъра по най-късия възможен път“ и че Земята трябва да е сферична.
- ➔ **ЧЕТИРИСТОТИН ГОДИНИ** преди Чарлс Дарвин той твърди, че човекът и маймуната имат общ произход и че еволюцията е оформила природния свят около нас.

Как е постигнал това? Отговорите не произхождат от науката или технологията, а от начина, по който той вижда света около себе си и как това го кара да го преосмисли. От „Мона Лиза“ до „Тайната вечеря“ – това е същият подход, който прави картините му толкова забележителни, който му е позволил да създаде, проектира и изобрети много аспекти на нашия живот днес.

Какво е било това, което е вдъхновило, оформило и поддържало неговия творчески гений? Какви са били неговите таланти и отличителни черти, които можем да се опитаме да пресъздадем в нашето лично търсене на творчески способности и новаторство? Психологът и професионален жонгльор Майкъл Гелб смята, че характерният подход на Да Винчи се базира на седем компонента. Той ги нарича *curiosita, sensazione, arte e scienza, connessione, sfumato, dimostrazione* и *corporalita*. И въпреки че няма нищо футуристично в тези качества сами по себе си, те са му позволили да вижда нещата по различен начин и като резултат – да измисля различни неща.

И така, как можем да приложим тези идеи към съвременния бизнес и по-точно – към предизвикателството в търсене на по-ефективни новости, новости назад – към бъдещето?

- 1 **ДА БЪДЕ НЕНАСИТНО ЛЮБОПИТЕН:** неутолима жажда да научи, да търси по-добри отговори, да изразява идеите си в картини и да предлага нови възможности.
- 2 **ДА ВИЖДА ПОВЕЧЕ:** наблюдавал е нещата различно, използвал е всичките си възприятия, за да оцени по-богато детайлите, да синхронизира перспективата и възприятието си – и така да разбере по-добре своя обект.
- 3 **ДА МИСЛИ ЕДРОМАЩАБНО:** като цени изкуството и науката, логиката и въображението, той е способен да мисли едромащабно, да извършва щателен анализ, като в същото време се доверява на интуицията си.

- 4 **ДА ПРАВИ ВРЪЗКИ:** да свързва несвързаното, да приеме сливането и пресичането на природния и физическия свят – от мъничките семена до звездите на небето.
- 5 **ДА ПРИЕМЕ ПАРАДОКСА:** да се потопи в двойствеността и несигурността, да създаде тайнственост и дълбочина, било в контраста в неговите скици или като задава въпроси без очевидни отговори.
- 6 **ДА ДЕЙСТВА СМЕЛО:** винаги да се опитва да докаже хипотезите си, да експериментира и тества, да осъществи идеите си на практика и да направи онова, което никой не е правил дотогава.
- 7 **ДА МИСЛИ ПРОСВЕТЕНО:** непрекъснато да обогатява умствените и физическите си способности, да проучва нови светове, да ражда нови идеи; да не робува на работата си, а да живее пълноценно живота си.

Леонардо е притежавал ненаситно любопитство и въображение, което не е било просто функция на околната среда. Тази комбинация от катализиращи и творчески способности му е позволила да направи някои от най-великите технологични открития за модерния свят.

Освен заради неговото изкуство, ние се възхищаваме от Леонардо заради техническата му изобретателност. Като учен той е допринесъл извънредно много за развитието на науката – особено в областта на анатомията, оптиката, машинното инженерство и хидродинамиката. Той е разработил изключително оригинални концепции, които е оформил в безупречни подробни проекти на най-разнообразни неща – от хеликоптер, танк, калкулатор и двукорпусен катамаран до основната теория за тектониката на плочите.

Все още повечето хора смятат Да Винчи предимно за художник, но неговият иновационен подход към реалистичното изкуство е бил възможен единствено поради интереса му към науката.

Той е разширил своя интерес към по-пълното разбиране и описване на света около себе си до крайност, извършвал е дисекция на много трупове и ги е рисувал много подробно. Той е виждал тялото като машина, сложен механизъм, който в края на краищата може да бъде разбран. Например е един от първите учени, които откриват изпомпващата функция на сърцето.

Леонардо дори е замествал мускулите със струни, за да експериментира и да види как те действат лостовите на костите. Познаването на анатомията и експерименталният му подход откриват пътя за много учени, които стават негови последователи през следващите векове.

Възраждането – и особено Флоренция – са прочути с необикновеното съсредоточаване на едно място на велики умове на епохата, въпреки че те рядко са работели заедно. Леонардо е бил на 23 години, когато се е родил Микеланджело и на 31, когато се ражда Рафаел.

Уникално за онзи период е окуражаването от страна на покровители и мислители на един вид преливане между изкуствата и науките (или социалните философии, както са ги възприемали тогава), което е поставяло под съмнение много от общоприетите възгледи и е откривало новостите тъкмо в тяхното пресичане, а не в изолираните крайности. Този метод е станал известен като „ефекта Медичи“, станал възможен чрез събиране на разнообразни таланти, окуражавани от богати благотворители като семейството на Медичите. Леонардо е бил майстор на откриване на взаимовръзките. Той е комбинирал идеите си от изследванията на животни и растения с елементи от психологията, модата, анатомията и архитектурата. В резултат на това е оформил своето разбиране за механиката и така са се появили всякакви новости – от хидравличните помпи до нови музикални инструменти. Той е използвал аналогията – писал е кратки басни като Езоп: истории, които на пръв поглед били за деца, но всъщност разказвали на възрастните колко е опасна алчността и т.н.

Много малко от неговите проекти са били реализирани. Не защото не са били практични, а по-скоро защото техниката и ресурсите за създаването им още не са съществували. Обаче някои от по-незначителните му изобретения, като машините за автоматично навиване на макари и за изпитване на якостта на телта, все пак са видяли бял свят.

През 1502 г. например Леонардо прави чертеж на едноарков мост с дължина 240 метра, част от строително-конструктивен проект за отоманския султан Баязид II в Истанбул. Мостът е предвиден за един от заливите в началото на Босфора. Баязид не изпълнява проекта – убеден е, че такава конструкция е невъзможна. Проектът възкръсва през 2006 г., когато турското правителство решава да построи моста на Леонардо над Златния рог.

И така, какво можем да научим от Леонардо да Винчи? Как могат неговият живот и работа да ни вдъхновят да бъдем по-творчески настроени, по-просветени, вдъхновени от заобикалящата ни среда и способни да правим нововъведения „Назад – към бъдещето“?

Стив Джобс имаше много велики качества, но също не беше свършен. Колкото и да е изненадващо, по-голямата част от модерната технология остана неразбираема за него. Неговото умение бе да се издигне над това. Той можеше да разбира хората, да разбира колко е просто да направиш дизайна на продуктите си лесен за клиентите си и да разбира силата на комуникацията. Може би ще успеем да научим нещо в съвременния свят – където думите и числата доминират нашите комуникации и ограничават въображението ни. Може би „Проктър енд Гамбъл“ са прави в твърдението си, че всяко ново предложение, нововъведение или инвестиция трябва да може се представи на плакат от един лист, а не в дълъг доклад или слайд-шоу презентация.

Разбира се, идеите за вглеждане по-далеч в бъдещето и по-дълбоко в света на консуматора едва се зараждат в днешния бизнес. Нови подходи

като планирането на сценарии на базата на „потопяне“ сред потребителите се срещат рядко. Да се отиде отвъд предположенията и статистическите проучвания, да се живее сред потребителите, да се разбере как се използват продуктите и услугите, да се даде възможност на хората да правят повече неща с един продукт, да се обогати живота им – като се видят предизвикателствата и възможностите, но от тяхната гледна точка...

Сега ще разгледаме седемте таланта на Леонардо малко по-подробно, ще видим какво означават те за творчеството и новостите днес и ще научим как можете да ги използвате в търсенето на вашия собствен

ТАЛАНТ 1. ДА СМЕ НЕНАСИТНО ЛЮБОПИТНИ

Curiosita се превежда от италиански като „ненаситно любопитство“ – постоянно и неспирно търсене на знанието като подход към живота. Това е способността непрекъснато да поставяш под въпрос себе си и другите; безмилостно да преследваш знанието и истината; да си способен да зададеш по-добрите въпроси и да можеш да решаваеш най-сложните задачи и проблеми чрез непредубеденост.

Леонардо вярва, че човекът не е откъснат от природата или от обектите, които го заобикалят. И той съпровожда това си наблюдение с доказателства и нагледни примери за неговото приложение. Той вижда в това творческо предизвикателство. Както го формулира Вазари: „Той ни учи, че гениалните хора понякога постигат най-много, когато работят най-малко, защото те измислят изобретения и формират в ума си съвършените идеи, които след това ще изразят и възпроизведат с ръцете си.“

Леонардо е бил крайно любопитен към всичко, с което се е сблъсквал. Неговите незавършени бележници са пълни със спонтанни случайни

рисунки и много малко думи, демонстрация на бърз ум: наблюдение, осмисляне, въображение – улавяне на нови прозрения или фрагменти от открития – признание, че бъдещите възможности се разкриват чрез по-добро разбиране на сегашните феномени и... чрез търсене на още.

КАК БЕЗМИЛОСТНОТО ЛЮБОПИТСТВО ДВИЖИ ТВОРЧЕСТВОТО?

Нашият свят е по-несигурен от всякога. Промяната е безмилостна, технологиите се променят с главоломна скорост, пазарите и тенденциите са невероятно сложни. Невровизуализацията може да ни донесе нови познания за мозъка, а космическите изследвания откриха живот извън нашата планета. Ако се опитаме да разберем нашия свят – поне частично, – това ще ни позволи да го променим изцяло.

Мисленето „Назад – към бъдещето“ ви помага да отправите предизвикателство към условностите от днешния ден. Да се пита „Защо?“ винаги е по-добра изходна позиция, отколкото да се пита „Как?“. Да се разбере контекста е много по-полезно за решаването на един проблем или за лечението на някаква болест, отколкото да се наблюдават само симптомите. Така и разработването на по-добър продукт започва чрез разбирането за онова, което хората искат да правят с него, а не чрез познанието за онова, което той представлява всъщност.

Стив Джобс, донякъде като Леонардо да Винчи, имаше много таланти. И както Леонардо е имал проблеми с изказа си, Джобс признаваше с готовност, че много хора разбират технологията по-добре от него. Той виждаше това като свое предимство – смяташе, че по този начин няма задръжките, които имат другите хора. Напротив – така той можеше да възприема света през нормалната човешка гледна точка и да поставя под съмнение всеки аспект на проектирането, полезността и комуникативността на своя продукт.